

**Меѓуопштински
стратешки план
за намалување
на ризици од
катастрофи на
општините
Валандово и
Дојран
2023 - 2027**

Republic of North Macedonia
**Ministry of
Local Self Government**

REVERSING THE COVID CRISIS: MUNICIPALITIES AS DRIVERS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Оваа публикација е изработена со финансиска поддршка на УНДП и на Бирото за регионален развој. Содржината на публикацијата е одговорност на Валандово и не секогаш ги одразува ставовите на УНДП.

КРАТЕНКИ

ДЗС	Дирекција за заштита и спасување
ДППД	Доброволно противпожарно друштво
ЕЛС	Единица на локална самоуправа
ЕФДРР	Европски форум за намалување на ризици од катастрофи EFDRR (European Forum for Disaster Risk Reduction)
ЈЗУ	Јавна здравствена установа
ЈП	Јавно претпријатие
км ²	Квадратни километри
ЛД	Ловечко друштво
ЛЕР	Локален економски развој
ИМП	Итна медицинска помош
МВР	Министерство за внатрешни работи
мнв	метри надморска височина
м/с	метри во секунда
МЕ	Министерство за економија
МЗШВ	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
МТВ	Министерство за транспорт и врски
МТС	Материјално-технички средства
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
мЗ	кубни метри
НРК	Намалување на ризици и катастрофи
НУС	Неексплодирани убојити средства
НШ – ШС	ЈП Национални шуми – Шумско стопанство Саланџак
ОПЦЕН	Оперативен центар
ПО ДЗС	Подрачно одделение на Дирекција за заштита и спасување
ПШС	Подружница на шумско стопанство
РСМ	Република Северна Македонија
РЦ	Регионален центар
РЦУК	Регионален центар за управување со кризи
РШУК	Регионален штаб за управување со кризи
СВОТ	СВОТ Анализа означува анализа на силните страни, слабостите, можностите и заканите т.е. SWOT S-Strengths W-Weaknesses O-Opportunities T-Threats
ТППЕ	Територијална противпожарна единица
ха	Хектари
УНДРР (UNDRR)	Канцеларија на Организацијата на Обединетите нации за катастрофи (The United Nations Office for Disaster Risk Reduction)
ЦЈЗ	Центар за јавно здравје
ОО ЦК	Општинска организација на Црвен крст Валандово
ЦУК	Центар за управување со кризи
ШСЕ	Шумско стопанска единица

СОДРЖИНА

КРАТЕНКИ.....	1
1. ВОВЕД.....	4
2. ПРИСТАП И МЕТОДОЛОШКА РАМКА ЗА СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ	5
3. ПРЕДМЕТ, ЦЕЛ И НАЧЕЛА НА МЕЃУОПШТИНСКИОТ СТРАТЕШКИ ПЛАН.....	5
4. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ ВО ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН	8
5. ОПШТ ПРОФИЛ НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН	10
6. ПРОФИЛ НА РИЗИЦИ И ОПАСНОСТИ ЗА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН ..	14
6.1 Општо за профилот на опасности	15
6.2 Природни и од човек предизвикани опасности.....	16
6.3 Матрица на хронични стресови и акутни шокови за подрачјето на општините Валандово и Дојран	17
6.4 СВОТ Анализа	18
7. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ЦЕЛ НА МЕЃУОПШТИНСКИОТ СТРАТЕШКИ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН.....	19
8. МЕЃУОПШТИНСКИ СТРАТЕШКИ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН 2023 – 2027 (АКЦИСКИ ПЛАН).....	21
9. РЕАЛИЗИРАЊЕ, СЛЕДЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА МЕЃУОПШТИНСКИОТ СТРАТЕШКИ ПЛАН	36
БИБЛИОГРАФИЈА.....	37

1. ВОВЕД

Подрачјето на општините Валандово и Дојран се наоѓа во југоисточниот дел од Република Северна Македонија и има вкупна површина од 463 км² и население од 13,592 жители¹. Постоечкиот профил на опасности присутни на подрачјето на двете општини е карактеристичен како за југоисточниот регион, така и за поширокото подрачје на Република С. Македонија, и при тоа доминираат пожарите, земјотресот, екстремните временски појави, поплавите, заразните болести, несреќите во патниот сообраќај, техничко-технолошките несреќи и др. При тоа, како настани од поголем обем се пожарите во 2008, 2012, 2016, 2017, 2021 и 2022 год., земјотресот во 2009 год., поплавите во 2004, 2010 и 2013 год., екстремните временски настани во 2003, 2007, 2008, 2019 и 2021 год., пандемијата на КОВИД-19 од 2020 год. и др. Покрај овие настани од поголем обем, на годишно ниво се случуваат и многу други елементарни непогоди од помал обем и итни состојби кои ги исцрпуваат ограничените ресурси и капацитети на општините, и ја зголемуваат ранливоста на населението, продлабочувајќи ги социјалните нееднаквости и намалувајќи ја нивната отпорност. Од друга страна, во голем број на случаи, овие настани ги зафаќаат подрачјата на двете општини или нивниот интензитет на подрачјето на едната општина е толку силен, при што во текот на справувањето се вклучиле и силите и ресурсите на другата општина. Покрај нив, од 2015 год., подрачјето на овие општини е изложено и на влијанието на нови и неочекувани ризици, како што е зголемениот наплив и транзит на мигранти и бегалци. Имајќи го во предвид влошувањето на состојбата на животната средина, предвидувањата за зголеменото влијание на климатските промени (пораст на температурата и екстремните климатски настани, намалените, но поинтензивни врнежи и сл.), очекувано е да настапи значително зголемување на фреквенцијата, интензитетот и магнитудата на овие настани, предизвикувајќи последици по општеството и локалните заедници во целина. Негативното влијание од овие настани ќе се одрази силно и на локалниот одржлив и отпорен развој погодувајќи ги сите граѓаните, особено најранливите, продлабочувајќи ги постојните и креирајќи нови ранливости и нееднаквости.

Со цел за зајакнување на отпорноста на општините и заедниците на подрачјето на Валандово и Дојран, се јавува потребата од градење и на индивидуалните, локални капацитети и ресурси, но и на заедничките, меѓуопштинските капацитети со цел за подобра превенција и подготвеност, навремен, ефикасен и ефективен одговор, како и отпорен опоравок од постоечките опасности, но и од новите и потенцијалните ризици и закани. Во контекст на овој современ пристап и е подготовката и донесувањето на **Меѓуопштинскиот план за намалување на ризици од катастрофи за подрачјето на општините Валандово и Дојран** (понатаму во текстот: *Меѓуопштински стратешки план*).

“Намалувањето на ризикот од катастрофи има за цел да ги превенира новите и да ги намали постојните ризици од катастрофи и да го управува преостанатиот ризик, со што се придонесува за зајакнување на отпорноста и последователно постигнување на одржливиот развој.”

Извор: УНДРР

<https://tinyurl.com/ubdb2xhc>

¹ „Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија, 2021 - прв сет на податоци“ (2021). <https://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstzenie.aspx?rbtxt=146>

2. ПРИСТАП И МЕТОДОЛОШКА РАМКА ЗА СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ

Изработката на овој документ ја следеше воспоставената рамка за стратешко планирање на национално и локално ниво, како и современите пристапи и практики во намалувањето на ризици од катастрофи. Неговата основна карактеристика е тоа што преку инклузивен процес беа вклучени клучните субјекти и заинтересирани лица од подрачјето на општините Валандово и Дојран со цел што подобро да се разбере постоечкиот контекст, да се идентификуваат предизвиците и препреките, профилот на постојните природни и од човек предизвикани опасности и потенцијалните ризици и опасности, како и заедничко дефинирање на визијата и мисијата на стратешкиот план, стратешките цели и приоритети, и акцискиот план со предвидените мерки и активности. При тоа се идентификуваа и добрите практики и научените лекции од минатите настани придонесувајќи кон подобро градење на локалната отпорност. За таа цел се реализираше и онлајн истражување и се одржаа две консултативни работилници во ноември 2022 год. и јануари 2023 год.

Што се однесува до методолошкиот пристап за подготовка на стратешкиот план, истиот ги вклучи следниве методи на истражување:

- *Анализа на содржината* се примени во текот на првата фаза од процесот на подготовка и донесување на стратешкиот план, во рамките на канцелариското истражување на содржината на сите доставени документи, планови, извештаи и публикации кои се од значење за стратешкото планирање на локално и регионално ниво и беа разгледани и анализирани.
- *Компаративната анализа* се користеше за споредба на избраните решенија (концептуални, нормативни и практични) и за анализа на глобалното/националното/локалното ниво на стратешките документи од овој вид.
- *Комбиниран квантитативен/квалитативен дизајн на истражувањето* се примени за време на подготовката на Меѓуопштинскиот стратешки план кога се применија он-лајн прашалникот за клучните заинтересирани страни од двете општини, и се реализираше фокус група со нивните претставници.
- *Квалитативен дизајн на истражувањето* се примени за време на апликацијата на методот на триангулација за валидација на податоците од канцелариското и теренското истражување и спроведените консултации, спроведување на SWOT² анализата и анализата на заинтересираните страни, идентификувањето на матрицата на хроничните стресови и акутни шокови на подрачјето на двете општини, како и кодификувањето на добрите практики.

3. ПРЕДМЕТ, ЦЕЛ И НАЧЕЛА НА МЕЃУОПШТИНСКИОТ СТРАТЕШКИ ПЛАН

Меѓуопштинскиот стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран за периодот 2023 – 2027 претставува сеопфатен и инклузивен план кој има за цел да го унапреди процесот на намалување на ризици од катастрофи³ со цел за

² SWOT-анализата ја означува анализата на силните страни, слабостите, можностите и заканите т.е. SWOT S-Strengths W-Weaknesses O-Opportunities T-Threats.

³ Намалувањето на ризикот од катастрофи не е нормативно регулирано како посебен систем и со оглед на мулти-хазард, мулти-ризик и мулти-секторската димензија се реализира на сеопфатен начин преку системите за заштита и спасување, управување со кризи, како и преку останатите области и надлежности на локално ниво, противпожарната дејност и здравствената заштита, како и преку вклучување во останатите

подобрана превенција и ублажување на постоечките и идните опасности и ризици, подготвеност за справување и отпорен опоравок. Овој документ претставува патоказ за подобрувањето на управувањето со намалувањето на ризици од катастрофи во наредниот период преку подобрена соработка, комуникација и координација помеѓу двете општини и на нивното подрачје со учество на сите субјекти и граѓани. Овој Меѓуопштински стратешки план првенствено се засновува врз Договорот за меѓуопштинска соработка склучен помеѓу општините Валандово и Дојран чиј предмет е воспоставување на меѓуопштинска соработка за размена на знаење и искуства и остварување на заедничка стручна соработка на општинските администрации, ТППЕ и субјектите на локално ниво на двете општини за поефикасно и поекономично вршење на надлежностите утврдени со Законот за локална самоуправа (Службен весник на РМ бр.05/02)⁴ и неопходните работи, мерки и активности во делот на заштитата и спасувањето на граѓаните и материјалните добра од воените разурнувања, природните непогоди и другите несреќи и од последиците предизвикани од нив, противпожарната заштита и здравствената заштита, како и управувањето со кризи.

➤ **Меѓуопштинскиот стратешки план** е поврзан со современата рамка за управување со намалувањето на ризици од катастрофи, одржлив развој и климатски промени и на тој начин придонесува за исполнување на обврските на државата кои произлегуваат од овие документи. Така на пример, во контекст на [Рамката за намалување на ризици од катастрофи од Сендаи 2015 - 2030](#) изработката на ваков плански документ е во контекст на исполнувањето на целите и препораките кои произлегуваат од истата, а особено на **Цел Е: Значително зголемување на бројот на држави со национални и локални стратегии за намалување на ризици и катастрофи до 2020 год.**⁵, како и четирите приоритети од оваа рамка. Во поглед на [Целите на одржливиот развој](#), се поддржува исполнувањето на определени цели, како и практичната имплементација на член 8 од [Парискиот договор за климата](#). Од друга страна, индиректно е поврзан и со [Патоказот 2021 – 2030 за градење на отпорен кон катастрофи регион на Европа и Централна Азија до 2030 год.](#) особено во Делот 2: Инклузивни и системи за соработка за управување и одлучување.

➤ **Вертикално поврзување со нормативната рамка и националните и регионалните документи на Меѓуопштинскиот стратешки план** – Како што е погоре кажано, меѓуопштинската соработка произлегува од надлежностите на општините според *Законот за локална самоуправа*, *Законот за меѓуопштинска соработка* (Службен весник на РМ 79/09)⁶, законските акти за заштита и спасување⁷, противпожарна⁸ и здравствена заштита⁹, како и обврските во сегментот на управување со кризи¹⁰. Исто така, ги следи националните и

надлежности, на пр. урбанизам, заштита на животна средина, образование и др. преку идентификување и реализација на соодветните политики, планови, мерки и активности.

⁴ <https://tinyurl.com/2yf8z5ks>

⁵ Во Рамката од Сендаи рокот за оваа цел е наведен до 2020 год., истиот се продолжува до 2030 година.

⁶ <http://www.slvesnik.com.mk/Issues/7CEA639634D1054DB351E7FB985665DC.pdf>

⁷ Закон за заштита и спасување - Редакциски пречистен текст (Службен весник на РМ. 2017) https://www.dzs.gov.mk/public/storage1/files/zakon_2.pdf

⁸Закон за пожарникарството - Пречистен текст (168/17) https://www.dzs.gov.mk/public/storage1/files/zakon_3.pdf

⁹ Закон за заштита на населението од заразни болести (Редакциски пречистен текст, 2018); Закон за здравствена заштита – Редакциски пречистен текст (Службен весник на РМ. 37/16).

¹⁰ Закон за управување со кризи (Сл. Весник на РМ 29/05 со измените и дополнувањата - 41/14 и 104/15 и 215/21) <http://cuk.gov.mk/files/Zakon-za-upravuvanje-so-krizi.pdf>

регионалните стратегии и документи со цел за обезбедување на синергија при нивното реализирање. Поради тоа што во текот на подготовката на овој план не е донесен стратешки документ за намалување на ризици од катастрофи, и во тек е финализирањето на новата национална стратегија за заштита и спасување, во текот на евалуацијата на среден рок, може да се изврши ажурирање на мерките и активностите. Од друга страна, стратешкиот план е индиректно во корелација со други стратешки, програмски и плански документи, од поширокиот сегмент на управувањето со намалувањето на ризици од катастрофи, како што се [Програмата за одржлив локален развој и децентрализација 2021 – 2026 со Акционен план за периодот 2021 – 2023 год.](#), [Националната стратегија за заштита на природата 2017 – 2027](#), [Планот за подготвеност и одговор на здравствениот систем при справување со итни, кризни состојби и катастрофи \(2017\)](#), [Акциониот план за превенирање на штетните влијанија и последиците од студеното време и студените бранови врз здравјето на населението во Република Македонија \(2011\)](#), [Акциониот план за превенирање на последиците од топлотните бранови врз здравјето на населението во Република Македонија \(2011\)](#). На регионално ниво постојат допирни точки со [Програмата за развој на југоисточниот плански регион 2021 – 2026 год.](#) и тоа во поглед на Приоритет 2.3 Подобрување на комуналната и енергетската инфраструктура (Мерка 2.3.10 Подобрување и заштита од елементарни непогоди: изработени планови за управување со кризни ситуации).

➤ **Хоризонтално поврзување со локалните стратешки, програмски и плански документи** – Како што се процените на загрозеноста на подрачјето на општините Валандово и Дојран од сите видови на ризици и опасности од 2014 год., Процена на загрозеност на општините Валандово и Дојран од природни непогоди и други несреќи од 2010 година; План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи за општините Валандово и на Дојран од 2010 год., [Локален акционен план за еднакви можности за Општина Валандово 2018 - 2023](#), [Акционен план за одржлив енергетски развој и климатски промени \(SECAP\) 2020 – 2030 за Општина Валандово](#), [Програма за енергетска ефикасност за период 2020-2022 година на Општина Валандово](#), [Програма за локален економски развој на општина Валандово за 2022 година](#), [Програма за работа на Територијалната противпожарна единица при Општина Валандово за 2022 год.](#), [План за ревитализација на крајбрежието на Дојранското Езеро преку употреба на решенија засновани врз природата, заради подобра заштита од копнено загадување \(Идејно решение\) од 2021 год.](#), [Еколошки и социјален план за управување “Дојран – туристички бисер на југоисточна Македонија”](#), како и други годишни програми од надлежностите на општините Валандово и Дојран и др. планови, програми и стратегии за развој на локалните дејности.

Меѓуопштинскиот стратешки план е заснован на следниве начела:

а) Начело на приоритет: Намалувањето на ризици од катастрофи е приоритет на локално, меѓуопштинско, регионално и национално ниво.

б) Начело на интегрирано дејствување: Мерките и активностите се спроведуваат на интегриран начин врз основа на нормативните, институционалните и програмските рамки на субјектите кои учествуваат во намалувањето на ризици од катастрофи.

в) Начело на меѓуопштинска соработка: Меѓуопштинскиот стратешки план преку воспоставената меѓуопштинска соработка се стреми кон постигнување заеднички цели, обезбедување услуги или соочување со заедничките проблеми во сегментот на природните и од човек-предизвикани опасности на подрачјето на двете општини.

г) Начело на меѓусекторска соработка: Имплементацијата на Меѓуопштинскиот стратешки план се заснова на оперативни постапки, комуникација, координација и соработка на општините, ТППЕ и другите субјекти во духот на меѓусекторската соработка, координација и партнерство.

д) Начело на фокус на сите фази во циклусот на намалувањето на ризикот од катастрофи: Мерките и активностите предвидени со овој стратешки план се однесуваат на периодите пред (превенција и ублажување и подготвеност), за време (справување) и после катастрофалните настани (опоравок).

ѓ) Начело на рамноправност, инклузивност и заштита на човечките права: Во рамките на неговата реализација особено ќе се води грижа за почитување на начелото на рамноправност на половите, при што ниту една мерка или активност не треба да доведе до загрозување на истото. Исто така, реализацијата на мерките и активностите предвидува инклузивност и вклученост на сите во заедниците, не оставајќи никого зад себе. Од друга страна, мерките и активностите се засноваат на почитувањето на основните човечки права и треба да бидат достапни до сите категории на граѓани, вклучувајќи ги и ранливите групи (жените, лицата со попреченост, младите, старите, етничките заедници и сл.).

е) Начело на информирање на јавноста: ЕЛС во согласност со утврдената процедура навремено и целосно ќе ја информираат јавноста за аспектите на намалувањето на ризици од катастрофи, релевантните информации и податоци за опасностите и ризиците, како и мерките и активностите за заштита од нивните последици, одговор и опоравок вклучувајќи ги и граѓаните.

4. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ ВО ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН

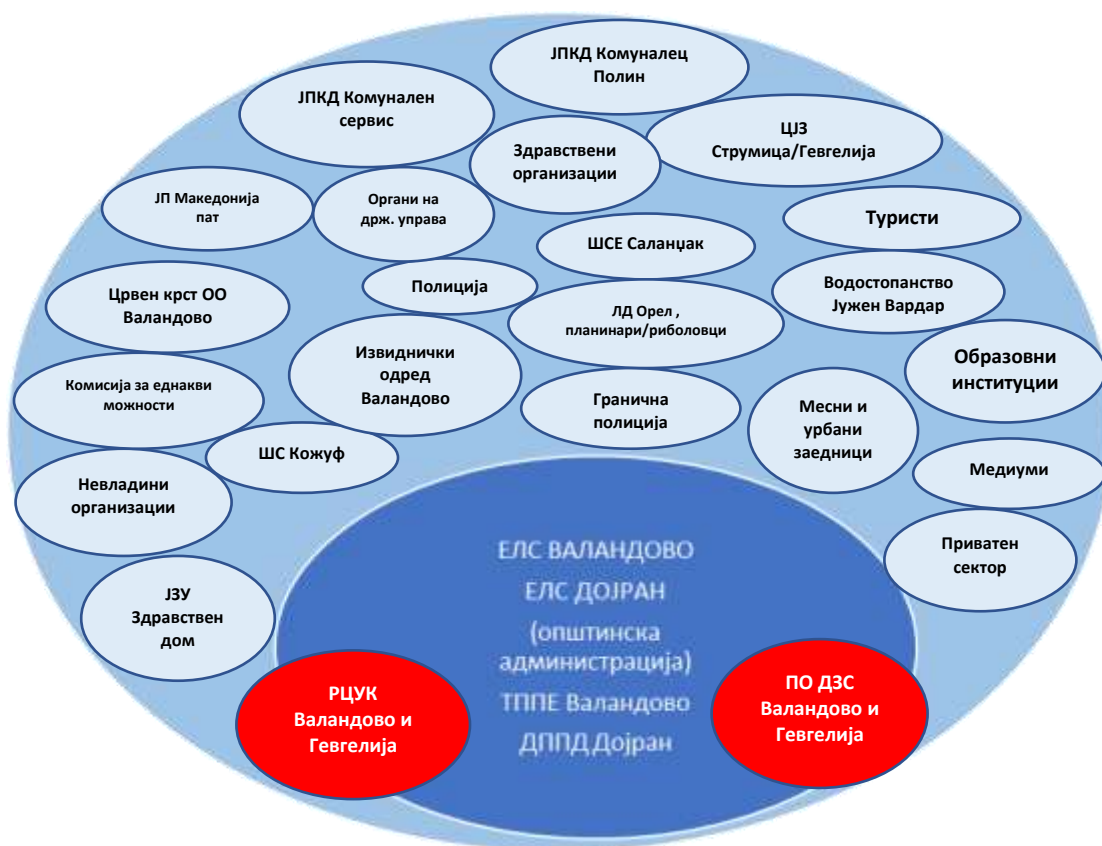
Седиштата на општините Валандово и Дојран се наоѓаат во населените места, Валандово и Стар Дојран. За извршување на општинските надлежности формирани се општински администрации со сите потребни надлежни органи и тела кои се претставени во табелата подолу.

Општина	Градоначалник	Општински совет	Сектори/одделенија
Валандово	Перо Костадинов	15 советници	<ul style="list-style-type: none"> • Одделение за правни, општи работи, јавни дејности и човечки ресурси; • Одделенија за финансиски прашања и јавни набавки; • Одделение за урбанизам, комунални работи, заштита на животната средина и локален економски развој; • Одделение за инспекциски работи – инспекторат; • Одделение за внатрешна ревизија • Територијална противпожарна единица.
Дојран	Анго Ангов	9 советници	<ul style="list-style-type: none"> • Одделение за урбанизам, комунални активности и заштита на животната средина; • Одделение за правни, финансиски, јавни и општи работи, локален економски развој и буџет; • Одделение – Инспекторат за даночно управување.

Табела – Преглед на структурата на општинските администрации на двете општини¹¹

¹¹ Податоците се превземени од веб страниците на двете општини: valandovo.gov.mk и dojran.gov.mk

Во согласност со меродавните правни акти наведени погоре, општините Валандово и Дојран имаат свои надлежности и обврски во заштитата и спасувањето, противпожарната дејност, здравствената заштита, како и управувањето со кризи и истите се дефинирани во соодветните законски и подзаконски решенија. Покрај нив во реализацијата на политиките, мерките и активностите од наведените надлежности и обврски, учествуваат и останати субјекти кои се прикажани подолу. За таа цел, со примена на методот на *анализа на засегнатите страни* се обезбеди увид во важноста и влијанието, интересите, потенцијалните улоги и начинот на вклучување на различните групи на засегнати страни во областа на намалувањето на ризици од катастрофи на подрачјето на општините Валандово и Дојран. Последователно, на мапата подолу е даден прегледот на примарно и секундарно заинтересираните страни на подрачјето на двете општини.

Мапа – Преглед на примарно и секундарно засегнати страни

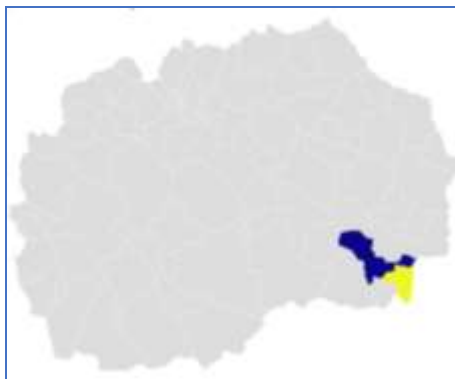
➤ **Примарно засегнати страни** се општините Валандово и Дојран со своите општински администрации, ТППЕ Валандово кои ја имаат главната одговорност преку спроведување на пропишаните надлежности и обврски, како и ДППД Дојран. Во контекст на заштитата и спасувањето и управувањето со кризи и рамките на националните системи, надлежни се подрачните одделенија за заштита и спасување од Валандово и Гевгелија и регионалните центри за управување со кризи од Валандово и Гевгелија кои ја обезбедуваат неопходната стручна поддршка за реализирање на овие надлежности и обврски, преку мулти-секторски пристап за

консултации, координација, соработка со соодветните субјекти на локално, меѓуопштинско и национално ниво и преземање на соодветни мерки и активности пред, за време и после природните непогоди и другите несреќи, како и катастрофалните настани.

➤ **Секундарно засегнати страни** – Намалувањето на ризикот од катастрофи е работа на сите нивоа на власт, како и можност *“сите во општеството”*¹² да придонесат за превенција, ублажување, подготвеност, одговор и опоравок од катастрофалните настани. Имајќи го ова во предвид, во оваа група на заинтересирани лица се сите субјекти од системите за заштита и спасување и управување со кризи на локално ниво, вклучувајќи ги органите на државна управа на подрачјето на општините, јавните претпријатија, приватниот сектор, невладините организации, здруженијата на граѓаните, месните и урбаните заедници, општинската организација на Црвениот крст, ловечкото друштво и др. кои имаат релативно висок интерес во областа и кои придонесуваат за зајакнување на отпорноста на локално ниво. Исто така, како секундарно заинтересирани страни се и туристите кои особено во летната сезона во голем број ја посетуваат општина Дојран.

5. ОПШТ ПРОФИЛ НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН¹³

Подрачјето на општините Валандово и Дојран се наоѓа во југоисточниот дел од Република С. Македонија со вкупна површина од 463 км² и население од 13,592 жители. Подрачјето на општина Валандово на север се граничи со општина Конче, на исток со општина Струмица, на југоисток со општините Дојран и Богданци, на запад со Демир Капија и Гевгелија и на исток граничи со Грција. Општина Дојран граничи на север и северозапад со Валандово, на запад со Богданци и на исток со Грција. Седиштата на двете општини се во Валандово и Стар Дојран и на подрачјето на општините има вкупно 41 населени места (29 на подрачјето на Валандово и 12 на подрачјето на Дојран) од кои сите се од рурален карактер, освен градот Валандово.

Мапа – Подрачјето на општините Валандово и Дојран¹⁴

¹² Еден од водечките начела на Рамката за намалување на ризикот од катастрофи од Сендаи 2015 – 2030 е вклучувањето на сите во општеството во креирање и имплементација на соодветните политики, мерки и активности за намалување на ризикот од катастрофи.

<https://www.preventionweb.net/sendai-framework/sendai-framework-at-a-glance>

¹³ Општиот профил на општините Валандово и Дојран е подготвен врз основа на отворени и достапни информации од интернет, веб страници на општините, како и од плански и други документи.

¹⁴ Мапата е креирана со помош на Datawrapper <https://www.datawrapper.de/>

➤ **Хидрографија, пошуменост и земјиште** – Хидрографските карактеристики на подрачјето на двете општини се слични како карактеристиките на југоисточниот дел од државата, на пр. реки, поројници, подземни води, извори, помали вештачки акумулации, вклучувајќи го и Дојранското езеро, како најмало природно - тектонско езеро во Републиката. Низ територијата на општина Валандово течат реките Вардар и Анска река кои се главни реципиенти на водите од Валандовската котлина. Реката Вардар тече низ западниот дел од општината во должина од 27.66 км и е особено корисна за земјоделието преку изградените системи за наводнување. Анска Река е централната река која тече низ Валандовската котлина во правец исток - запад и е лева притока на Вардар. Има вкупна должина од 24 км, речен слив од 16 км² и претставува главен извор на водоснабдување на плодното Валандовско поле. Во различните делови на територијата има и останати помали речни текови, на пр. Аразлиска река, Градечка Река, Поганска река, Брајковска и Калковска Река кои имаат пороен карактер при што за време на поројни врнежи нанесуваат штети на обработливото земјиште, домаќинствата, како и врз локалната и регионалната патна и друга инфраструктура. Ова подрачје е богато со подземни води со висок квалитет. На подрачјето на Дојран, најзначајно е Дојранското езеро со површина од 42.5 км² од што на македонската страна и припаѓа 56.49%, а на грчката 43.51%. Вкупниот слив на езерото изнесува 270 км² и најголем дел е на грчка страна – 2/3. Проблемот со енормното користење на водата од езерото е познат од крајот на минатиот век, а кој се надмина со изградбата на системот за надополнување на вода – Ѓавато, при што нивото на водата се врати на вредности пред кризата. Должината на езерото е 8,9 км, најголемата широчина е 7,1 км, а просечната длабочина е 6,7 метри. На подрачјето нема речни текови и присутни се доста суводолици кои при поголеми врнежи можат да предизвикаат поплави. **Шумските комплекси** на подрачјето на Општина Валандово може да се сметаат за значителни со оглед на фактот дека завземаат површина од над 21,000 ха или повеќе од 68% од земјиштето¹⁵. Најмногу шуми има во атарите на ридско планинските села, а најмалку во рамничарските села во близина на реката Вардар. Регионот на Валандово е сиромашен за експлоатација на шумите со оглед што шумите се претежно составени од ниски и жбунести дрвја, како на пример, смрека, јасен, габер, прнар, а и теренот изобилува со голини кои се подложни на ерозија. На подрачјето на општина Дојран шумскиот фонд изобилува со листопадни дрвја: даб, бел и црн габер и јасен. Шумите претежно економски се искористуваат за сеча, додека заштитната функција на шумите е многу мала. Најголем проблем за шумите покрај шумските пожари кои во најголем дел се предизвикани од човекот, претставува бесправната сеча која се зголемува секоја година. Прегледот на вкупното **земјиште** на подрачјето на двете општини е дадено во табелата подолу.

Општина	Обработливо земјиште	Овоштарници/лозови насади/пасишта/ниви	Шуми
Валандово	8,500	2,500	21,000
Дојран	2,488	3,877	6,466

Табела - Вкупна површина на земјиште по категории и во хектари на подрачјето на општините Валандово и Дојран

➤ **Климатски услови** – Подрачјето на двете општини се под влијание на средоземноморската/медитеранската клима кои доаѓаат по долината на реката Вардар и каналот

¹⁵ Општина Валандово. Акционен план за одржлив енергетски развој и климатски промени (SECAP) - Општина Валандово за период 2020 – 2030. Септември 2019. стр. 15.

Голај и температурите се нешто повисоки од просечните во регионот. Генерално климата се карактеризира со топли и суви лета изразени со високи температури и благи и влажни зими. На подрачјето на Валандово поради отвореноста кон север, можен е продор на студени бранови со температура до -8°C . За време на летниот период, просечните температури најчесто достигнуваат над 35°C , додека температурите од 40°C се поретки. Во тие периоди има и зголемен број на тропски денови кога температурата е повисока од 30°C и тие можат да достигнат до 73 тропски денови. Најтопол месец е јули, со просечна месечна температура од 25.2° Дневна температура со над 26°C во дојранското подрачје се среќава над 120 денови во годината. Просечно годишно траење на сончевото зрачење изнесува 2,440 часа. Средна годишна температура е $14,2^{\circ}\text{C}$. Најстуден месец е јануари, со средна просечна температура од $3,6^{\circ}\text{C}$ додека најтопол месец е јули, со $24,7^{\circ}\text{C}$. Просечната годишна температура на водата во Дојранското Езеро изнесува $15,8^{\circ}\text{C}$ и е слична со температурата на воздухот. Водата има најниска просечна температура во јануари и февруари, кога најчесто замрзнува крајбрежјето, а во 2002 година целото езеро. Водата е најтопла во јули и август со просечна температура од $24,4^{\circ}\text{C}$. Режимот на врнежи, исто така, е под влијание на медитеранската клима, при што врнежите се најмали за време на летниот период (просечни врнежи во количина од 30 мм за Валандово и 33.5 мм за Дојран), а најголеми во текот на доцната есен (најврнежлив е ноември со 85 мм/88 мм). Врнежите се главно од дожд, додека годишно во просек има само од 6 до 10 дена снежна покривка. Просечна годишна количина на врнежите изнесува 682 мм, која отпаѓа на просечно 77 врнежливи денови или во просек 8,8 мм по врнежлив ден. Се почести се и сушните периоди со просечно траење од 10-15 денови во низа. Валандовската котлина е најизложена и најранлива на пролетните мразеви кои можат да направат голема штета на земјоделското производство.

➤ **Демографски карактеристики** – Според последниот Попис на населението и домаќинствата (2021)¹⁶, вкупниот број на жители изнесува 13,592 жители (10,508 – Валандово и 3,084 – Дојран). Бројот на домаќинства и станови во Валандово изнесува 3,453 и 4,273 последователно, додека бројките за Дојран се следниве: 1,066 и 3,147. Од последниот попис, се уште не се обработени податоците по возрасни групи, но според претходниот од 2002 год., како и состојбата на терен, ранливите групи на граѓани се значителна категорија на граѓани (на пр. жени, постари граѓани, млади и сл.) и со тоа се зголемува нивната ранливост кон природните и од човек-предизвикани опасности. Друга карактеристиките на демографскиот развој на општината е високо присутната миграција, како внатрешната во другите градови во државата, така и надворешната, во странство, што придонесува за зголемената ранливост на населението на природните и од човек-предизвикани опасности.

Општина	Вкупно	Мажи	Жени	Македонци	Турци	Срби	Останати
Валандово	10,508	5,399	5,109	8,166	1,412	469	97
Дојран	3,084	1,569	1,515	2,528	211	152	73

Табела – Преглед на население на подрачјето на двете општини според род и национална застапеност (Попис 2021)

¹⁶ „Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија, 2021 - прв сет на податоци“ (2021). <https://www.stat.gov.mk/PrikaziSoopstzenie.aspx?rbtxt=146>

➤ **Социо-економски развој** – Во општина Валандово, една од најразвиените стопански гранки претставува земјоделието, и тоа производство на раноградинарски и полјоделски култури, лозарството и овоштарството, а постојат и погони за конзервирање на овошје и зеленчук и прехранбена индустрија, на пр. Дим Комерц, Фанси Корнер Цопанелис, Пего Агрофруит и др. Сточарството е застапено во голема мера во селските средини како индивидуално сточарство, а има и погон за производство на млеко и млечни производи – Млекара „Вардарец“ с. Удово. Во последната деценија во општината најголем замав зема текстилната индустрија, по лон системот. Во општината опстојуваат 10 конфекции, во кој е вработена претежно женска работна сила.¹⁷ Индустријата во општина Валандово не преставува значајна или носечка стопанска дејност, од причина што големите индустриски објекти во транзицискиот период беа ликвидирани (Анска река, Шести ноември, Фиов, Ватекс и др.). Во Општина Дојран главни дејности се туристичкото стопанство, лозарството, градинарството и одгледувањето на тутун. Развојните трендови се однесуваат на развој на сточарството, на металопреработувачката, градежната и друга индустрија.¹⁸ Значајно е да се напомене дека на подрачјето на двете општини нема индустрии со хазарден потенцијал, но следниве две имаат посложени техничко-технолошки постројки: конзервна индустрија Дим Комерц – Валандово има гасна централа, додека Дојран-Стил од Николиќ (Дојран) произведува челични производи за различни намени.

➤ **Инфраструктура** – Двете општини имаат поволна положба во однос на транспортот и комуникациите, бидејќи се наоѓаат во близина на Коридорот 10 (Валандово), како и во близина на два гранични премини со Република Грција (Богородица и Дојран). Особено Валандово претставува клучна раскрсница за комуникација со Струмица, Дојран, Богданци и Гевгелија. Од друга страна, на подрачјето на двете општини има развиена мрежа на регионални и локални патишта и се обезбедува добра сообраќајна поврзаност со оглед на релјефните карактеристики и теренот. Така, на подрачјето на Валандово има регионални патишта со вкупна должина од 46,5 км, а локални со 74,3 км., додека на подрачјето на Дојран поминуваат регионалните патишта Р1109 (Гевгелија – Фурка) и Р1105 (Миравци – Граничен премин Дојран). Подрачјето на двете општини е добро покриено и со другите видови на инфраструктура, на пр. енергетска, теле и радио комуникациска, поштенска и сл.

➤ **Животна средина** – Карактеристика на подрачјето на двете општини е разновидниот животински и растителен свет, а од особено значење е и самото Дојранско Езеро. Од друга страна постојат повеќе фактори кои ја деградираат и загадуваат животната средина, на пр. несоодветното одлагање на цврст отпад, постоењето на двете општински депонии кои имаат несоодветни практики, загадувањето на почвата и водата, прекумерната употреба на хемиски препарати и вештачки ѓубрива во земјоделството, деградацијата и ерозијата на почвите и загадувањето на подземните води и сл.

➤ **Образование, здравје и култура** – На подрачјето на двете општини функционираат 9 основни училишта и едно средно училиште детска градинка во Валандово. Во Валандово функционира и Здравствен дом, а постојат и повеќе приватни здравствени и стоматолошки ординации и аптеки. Исто така, во градот се наоѓа и културен дом и градска библиотека, а на подрачјето на двете општини има голем број на знаменитости и културно-историски објекти од кои се издвојува археолошкиот локалитет Исар-Марвинци во с. Марвинци (Валандово).

¹⁷ <https://tinyurl.com/pasuzf82>

¹⁸ <https://tinyurl.com/wd2wu9d2>

6. ПРОФИЛ НА РИЗИЦИ И ОПАСНОСТИ ЗА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН

6.1 Општо за профилот на опасности

Според наодите и резултатите од практичната вежба од работилницата за стратешко планирање одржана на 17 ноември 2022 година во Валандово, во профилот на опасности за подрачјето на двете општини доминираат пожарите (шумските и пожарите на отворено), земјотресот, екстремните временски појави, особено олујните невремиња проследени со град, високите температури и пролетните мразови, поплавите, заразните болести, сушите, како и другите потенцијални опасности, како што се НУС и техничко-технолошките несреќи. Со оглед на последиците на пандемијата на КОВИД-19 и прогласената кризна состојба, истата е внесена како опасност од петти, највисок степен. Последователно, за потребите на овој плански документ, профилот на опасности на општината е претставен преку матрицата на степенот на загрозеност на безбедноста во согласност со член 6 од Уредбата за Методологијата за изработка на процената на загрозеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената (Сл. Весник на РМ бр. 13/11).

ПРВ СТЕПЕН		РЕДОВНА СОСТОЈБА (нема ризик)	
ВТОР СТЕПЕН		НИЗОК РИЗИК (редовна состојба со ретко манифестирани појави на загрозеност)	Поплави (Општина Дојран), Заразни болести (Валандово и Дојран) Други опасности: суша, загадување на вода и почва, НУС (Валандово и Дојран)
ТРЕТ СТЕПЕН		ПОКАЧЕН РИЗИК (можен почеток на криза или кризна состојба)	Пожар (Валандово и Дојран) Екстремни временски појави (Валандово) Поплава (Валандово) Земјотрес (Валандово и Дојран)
ЧЕТВРТ СТЕПЕН		ВИСОК РИЗИК (веројатност за почеток на криза или кризна состојба)	
ПЕТТИ СТЕПЕН		НАЈВИСОК РИЗИК (загрозеност на виталните вредности и создадени услови за прогласување на криза или кризна состојба)	Пандемија на Ковид-19

Табела - Степен на загрозеност на безбедноста на подрачјето на општините Валандово и Дојран

Впрочем, профилот на опасности се отсликува и во прегледот на поголемите настани кои се случиле во текот на изминатата деценија и половина претставени во табелата подолу.

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 – 2027

Табела - Преглед на случени настани на подрачјето на општините Валандово и Дојран во периодот 2000 - 2022¹⁹

#	Вид на настан	Време	Место/локација	Општина	Човечки загуби	Опис	Штета (МКД)	Површина (ха)
1	Пожар	27.07.2000	Градец	Валандово	/	Два шумски пожари	/	3,098
2		06.08.2000	Марвинци	Валандово	/	Шумски пожар	/	602
3		21.07.2001	Погана	Валандово	/	Шумски пожар	/	300
4		22.06.2002	Грчиште	Валандово	/	Шумски пожар	/	75
5		18.08.2008	Асанли	Дојран	/	Шумски пожар	/	350
6		24.08.2008	Фурка	Дојран	/	Шумски пожар	/	40
7		30.08.2008	Нов Дојран – Стар Дојран	Дојран	/	Шумски пожар	12,391,974	/
8		04.09.2008	Градец	Валандово	/	Шумски пожари	/	45
9		21.07.2012	Целина (Фердинандова чешма)	Дојран	/	Шумски пожар	/	40
10		08/09.2017	Кулата, Пирава, Казандол, Чалакли	Валандово	/	Серија шумски пожари	/	269
11	Екстремни временски појави	20.06.2007	Валандово, Пирава, Јосифово, Удово, Брајковци, Балинци, Раброво и Честово	Валандово	/	Олујно невреме со град	132,354,600	1,014
12		18.06.2008	Валандово, Пирава, Јосифово	Валандово	/	Олујно невреме со град	131,644,000	1,845
13		01.06.2012	Валандово	Валандово	/	Олујно невреме со град	63,960,066	3,739
14		21.04.2021	Валандово	Валандово	/	Пролетен мраз	/	/
15	Поплава	05/06.06.2004	Подрачје на општина Валандово	Валандово	/	Олујни дождови со штети во земјоделие, инфраструктура, објекти	283.435.540	606,405
16		25/26.10.2010	Удово/Грчиште	Валандово	/	штети во земјоделие	17.911.115	/
17		06/07.10.2010	Валандово	Валандово	/	штети во земјоделие	79.113.414	800
18		24/28.02.2013	Валандово	Валандово	/	штети во земјоделие	2.170.570.	574
19	Земјотрес	24.05.2009	Подрачје на двете општини	Валандово/Дојран	/	регистрирани штети	/	/

¹⁹ Преглед на случени настани на подрачјето на општините Валандово и Дојран во периодот 2000 – 2022 е подготвен врз основа на резултатите од практичната вежба од работилницата за стратешко планирање одржана на 17 ноември 2022 год.

6.2 Природни и од човек предизвикани опасности

➤ **Пожари** - На подрачјето на општините карактеристични се сите видови на пожари (шумски, на отворен простор и на објекти) и истите во изминатиот период предизвикале голема материјална штета, како по шумскиот фонд, така по домаќинствата и стопанските објекти. Причините за нивната појава се различни, но човечкиот фактор е најприсутен. Шумските и пожарите на отворено се најчести во текот на пролетно-летниот период, додека пожарите на објекти во текот на есенско-зимниот период т.е. за време на грејната сезона. Посебно се изложени шумските комплекси, пасиштата и подрачјата со ниска вегетација, како и густо населените подрачја во градот и селата. Со оглед на климатските промени, како и продолжените периоди на суша и високи температури, се очекува пожарите да претставуваат опасност и во наредниот период. Последователно се применуваат мерките за заштита и спасување од пожари.

➤ **Поплави** – Според карактеристиките на територијата и хидрографијата, подрачјето на Општина Валандово е изложено на два вида на поплави: поплави од поројни дождови на суводолиците кои се излеваат и поплавуваат земјоделско земјиште и населбите низ кои поминуваат и поплави со излевање на реката Вардар. Според анализираните историски настани, фреквенцијата, интензитетот, како и предизвиканите штети, опасноста од поплави предизвикани со излевање на суводолиците е поголема. На подрачјето на општината постојат три сливни подрачја на суводолиците, и тоа: Анска Река, Бојмија и Пирава – Јосифово. Поплавите со излевање на реката Вардар се случуваат на подрачјето од мостот кај Удово до с. Грчиште, при што е зафатено околното земјоделско земјиште. Подрачјето на општина Дојран е изложено на поплави од суводолиците и поројни поплави. Поплавите најчесто се случуваат во пролетно-летниот период и со оглед на влијанието на климатските промени, се очекува да доминираат со профилот на опасности и во наредниот период, со почести и интензивни настани со поголема магнитуда и последици по населението, домаќинствата и стопанството.

➤ **Екстремни временски појави** – Карактеристични за подрачјето на двете општини се олујните невремиња проследени со град. Тие се карактеристични за пролетно-летниот период и резултираат со штети и загуби во земјоделството и локалната инфраструктура во однос на вторите. Исто така, голема штета за земјоделските култури има и од пролетните мразеви.

➤ **Земјотрес** – Подрачјето на општините, а особено на општина Валандово се наоѓа во една од сеизмички најактивните зони во државта. Спаѓа во категоријата на сеизмолошки извори од прв ред, односно каде што се случиле земјотреси со $M = 6.1 - 7.8$ и се очекуваат земјотреси со максимални магнитуди $M = 6.5 - 8.0$. Особено силен бил земјотресот од март 1931 год. со магнитуда од 6.7 степени кои предизвикал загуба на 31 човечки животи, 82 повредени и големи материјални штети. Позначајни земјотреси се случиле во 1994, 2002 и 2009 год. Веројатноста е голема дека ќе се случуваат земјотреси и во наредниот период во различно време, место во општината и со различен интензитет кои можат да предизвикаат посериозни последици по населението, објектите, инфраструктурата и системот.

➤ **Заразни болести** – До појавата на пандемијата на КОВИД-19, заразните болести беа вообичаени за подрачјето на регионот и државата, но со продолженото траење на пандемијата и досега невидените последици по општеството и заедниците, се искачија повисоко на профилот на опасности на двете општини.

➤ **Други опасности (суша, загадување на вода и почва, НУС);**

➤ **Од човек предизвикани опасности** – Во оваа категорија спаѓаат сообраќајните несреќи, техничко-технолошките несреќи. Се применуваат соодветните мерки за заштита и спасување од сообраќајни несреќи и од техничко-технолошки несреќи.

6.3 Матрица на хронични стресови и акутни шокови за подрачјето на општините Валандово и Дојран²⁰

Оваа матрица хронични стресови и акутни шокови е насочена кон разбирање на идните трендови на отпорноста²¹ за подрачјето на општините Валандово и Дојран, преку поддршка на профилирањето на опасностите и ризиците, разбирањето на изложеноста и ранливоста и на основните фактори на ризикот, како и останатите надворешни и внатрешни влијанија. Хроничните стресови и акутните шокови наведени во табелата подолу влијаат врз реализацијата на основните функции на општината вклучително и испораката на општинските услуги, како и врз отпорноста на заедницата и граѓаните. Затоа е неопходно да се идентификуваат и последователно преку предвидените мерки и активности да се реагира на нивно намалување.

ХРОНИЧНИ СТРЕСОВИ	АКУТНИ ШОКОВИ
<ul style="list-style-type: none"> • Намалување на населението и негово стареење; • Зголемена стапка на иселување; • Висока стапка на невработеност; • Зголемена социјална нееднаквост; • Неправилна урбанизација; • Непочитување на градежната регулатива при изградба на објекти; • Недостаток на финансиски средства; • Дотраена општинска инфраструктура; • Деградација на животната средина; • Климатски промени; • Мигранти и бегалци; • Суша; • Не се вклучени решенија засновани врз природата²² за намалување на ризикот од катастрофи 	<ul style="list-style-type: none"> • Пожари; • Поплави; • Екстремни временски појави; • Земјотрес; • Невреме проследено со град; • КОВИД-19 пандемија; • Дефекти на комуникациската и енергетската инфраструктура; • Несреќи во сообраќајот на патиштата; • Техничко-технолошки инциденти и несреќи; • Енергетска криза; • Прекин на синџирите на достава.

²⁰ Матрицата на хронични стресови и акутни шокови за подрачјето на општините Валандово и Дојран е подготвена врз основа на резултатите од практичната вежба од работилницата за стратешко планирање одржана на 17 ноември 2022 година.

²¹ Под **отпорност** во смислата на овој документ се подразбира *способноста на системот, заедницата или општеството кои се изложени на опасности да одолеат, апсорбираат, прилагодат, трансформираат и обноват од ефектите на опасностите навремено и ефикасно, вклучително и зачувувањето и обновувањето на нивните основни структури и функции преку управувањето со ризикот*. Извор: Терминологија на УНДРП <https://tinyurl.com/2aa4c4zd>

²² **Решенија засновани на природата** (*Nature based Solutions*) се активности за заштита, одржливо управување и обновување на природните или модифицираните екосистеми, кои ефикасно и прилагодливо ги решаваат општествените предизвици (на пр. климатски промени, безбедност на храната и водата или природни катастрофи), истовремено обезбедувајќи ја човековата благосостојба и придобивките од биодиверзитетот.

https://www.iucn.org/sites/dev/files/content/documents/adapt_flyer_mac_web.pdf

4.4. СВОТ АНАЛИЗА²³

	СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Внатрешни фактори	<ul style="list-style-type: none"> • Поволна географска положба. • Воспоставена меѓуопштинска соработка. • Добра досегашна соработка за заштита и спасување и противпожарна дејност. • Добра координација и соработка на меѓуопштинско ниво. • Мотивиран и професионален персонал. • Стручност на надлежните служби. • Позитивно досие на досегашни реализирани одговори на катастрофи и кризи. • Донесени и редовно ажурирани процени и плански документи. • Здобиено искуство за време на одговорот и раниот опоравок од последиците на пандемијата на КОВИД-19. • Пристап до фондови за реализација на проекти за намалување на ризици од катастрофи. • ДППД Дојран. • Соработка со ТППЕ Валандово и обученост на истите. 	<ul style="list-style-type: none"> • Недоволно финансирање и реализација на мерки и активности за намалување на ризикот од катастрофи. • Недостаток на човечки и материјално-технички ресурси. • Незадоволително управување со човечките ресурси во клучните институции за намалување на ризици од катастрофи. • Недостаток на специјализирана опрема за заштита и спасување. • Недоволна вклученост на родовите аспекти и потребите на ранливите категории на граѓани. • Недоволна едукација и обука на населението за заштита и самозаштита при катастрофи и кризи. • Предметната област не е доволно вклучена во стратешките и планските документи и интервенции на локално ниво. • Иселување на населението, особено на младите. • Несериозен пристап на субјектите кон темата на НРК. • Лоша патна инфраструктура. • Недостаток на теренски возила.
	МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
Надворешни фактори	<ul style="list-style-type: none"> • Реализирање на мерки и активности за професионална едукација и оспособување на персоналот. • Јакнење на свеста и едукација на населението за заштита и самозаштита при катастрофи и кризи. • Реализирање на мерки и активности за намалување на ризици со катастрофи преку регионални или прекугранични програми. • Добра соработка со субјектите на локално ниво. • Воспоставување на партнерство и соработка со приватниот сектор за креирање на локални политики и реализирање на активности за намалување на ризици од катастрофи. • Вклученост на невладиниот сектор и граѓанските организации. 	<ul style="list-style-type: none"> • Политички фактори. • Недостаток на финансиски средства за набавка на опрема, професионална едукација и тренинг и реализација на превентивни мерки и активности. • Одлив на стручен кадар од субјектите на локално ниво и непостоење на механизам за зголемување на интересот за професионален ангажман во наведената област. • Влијание на климатските промени. • Енергетска криза и несигурност на пазарите на услуги и добра. • Постојење на НУС. • Пандемија на Ковид-19.

²³ СВОТ анализата е подготвена врз основа на резултатите од практичната вежба од работилницата за стратешко планирање одржана на 17 ноември 2022 година.

7. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ЦЕЛ НА МЕЃУОПШТИНСКИОТ СТРАТЕШКИ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН

ВИЗИЈА

Општините Валандово и Дојран обезбедуваат одржлив и отпорен развој, благосостојба за своите граѓани и безбедност за туристите и посетителите преку навремената, ефикасната и ефективната заедничка соработка за намалување на ризиците од катастрофи.

МИСИЈА

Воспоставување на ефикасна и ефективна меѓуопштинска соработка за намалување на ризиците од катастрофи на подрачјето на општините Валандово и Дојран преку превенција и ублажување на постојните и новите ризици, подобрена подготвеност, навремен и соодветен одговор и брз опоравок на сите.

ГЛАВНА ЦЕЛ

До 2027 година, во општините Валандово и Дојран значително се намалени ризиците од катастрофи преку навремена, ефикасна и ефективна меѓуопштинска соработка реализирана од локални, компетентни и одржливи ресурси и реализација на локално и меѓуопштинско прилагодени политики, мерки и активности.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

Стратешки приоритет 1: Подобрено разбирање и управување со ризиците на локално и меѓуопштинско ниво

- 1.1 Рамка за меѓуопштинска соработка за намалување на ризици од катастрофи
- 1.2 Интегрирана мулти-хазард, мулти-ризик и мулти-секторска процена и планска документација за подрачјето на двете општини
- 1.3 Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи во стратешкото и развојното планирање на локално и меѓуопштинско ниво

Стратешки приоритет 2: Инвестиции во превенцијата и ублажувањето на постојните и новите ризици

- 2.1 Реализација на структурни и не-структурни мерки и работи за превенција на постоечките и ублажување на идните ризици
- 2.2 Градење на култура на отпорност на жителите на Валандово и Дојран

Стратешки приоритет 3: Зајакната подготвеност за навремен, ефикасен и ефективен одговор и брз опоравок

- 3.1 Зајакнување на подготвеноста за одговор на катастрофи на локално и меѓуопштинско ниво
- 3.2 Едукација и тренинг за заштита и самозаштита на сите
- 3.3 Навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи
- 3.4 Осигурување на брз и отпорен опоравок на жителите и деловните субјекти

ОСНОВНИ ПОСТУЛАТИ НА МЕЃУОПШТИНСКИОТ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН

- Основите на Меѓуопштинскиот стратешки план за НРК се наоѓаат во постоечката нормативна и институционална рамка за НРК, регионалните и локалните стратешки, програмски и плански документи, како и глобалните механизми за одржлив и отпорен развој, а кои Република С. Македонија ги прифатила.
- Меѓуопштинскиот стратешки план за намалување на ризици од катастрофи предвидува мерки и активности во сите фази на циклусот на намалувањето на ризици од катастрофи (превенција/ублажување, подготвеност, одговор и опоравок), т.е. пред и после катастрофата.
- Пристапот кон реализацијата на стратешките цели и приоритети е насочен кон сите опасности и ризици врз основа на меѓуопштинска и мултисекторска соработка.
- Целите на Меѓуопштинскиот стратешки план се поврзани со глобалните, националните, регионалните и локалните стратешки документи, програми и планови.
- Реализацијата на планот е во првенствена одговорност на субјектите за заштита и спасување и управување со кризи на локално и регионално ниво, но според начелото за вклученост на целото општество/заедницата, во неговата реализација се предвидува активно да бидат вклучени сите субјекти на локално и меѓуопштинско ниво и граѓаните во согласност со своите потреби и способности.
- Процесот на идентификација, реализација и следење на активностите е инклузивен и партиципативен, при што никој нема да биде оставен зад себе.
- Меѓуопштинскиот стратешки план за намалување на ризици од катастрофи има три фази на реализација:
 - Краткорочна фаза (2023/2024);
 - Среднорочна фаза (2024/2025);
 - Долгорочна фаза (2026/2027).
- Приоритетите се засноваат на мерки и активности кои можат да се реализираат врз основа на расположливите средства и ресурси на општините, врз основа на меѓуопштинската соработка и во партнерство со други општини, субјекти, државни институции, како и во доменот на прекуграничната и меѓународната соработка.
- Мерките за заштита и спасување соодветно се вградени во соодветните мерки и активности.
- Реализацијата на мерките и активностите никога не остава сам т.е. насочени се кон сите во општеството и заедниците.
- Стратешките приоритети се реални, остварливи и придонесуваат за остварување на главната визија на овој план.
- во рамките на мерките и индивидуалните активности, се утврдуваат и носителите и генералните партнерски институции.
- За секоја активност, дадена е индикатор на успешност/очекуван резултат, временска рамка за спроведување, како и проценка на трошоците за нејзино спроведување и потенцијалниот извор на финансирање.
- Проценката на финансирање е определена на три нивоа – мал буџет: ●, среден буџет: ●● и висок буџет: ●●●. Дефинирањето на потребните финансиски средства ќе се определува на годишно ниво, преку буџетот на ЕЛС; буџетите на РСМ и другите субјекти, како и донаторското учество.
- Со оглед на фактот дека ова е прв план од овој тип, за пристапот на намалување на ризици од катастрофи, задоволителна е и реализацијата на половина од предвидените мерки.

8. МЕЃУОПШТИНСКИ СТРАТЕШКИ ПЛАН ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА РИЗИЦИ ОД КАТАСТРОФИ НА ОПШТИНИТЕ ВАЛАНДОВО И ДОЈРАН 2023 – 2027 (АКЦИСКИ ПЛАН)

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1: ПОДОБРЕНО РАЗБИРАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИТЕ НА ЛОКАЛНО И МЕЃУОПШТИНСКО НИВО								
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.1 Рамка за меѓуопштинска соработка за намалување на ризици од катастрофи								
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛ УЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР ²⁴
1	Воспоставување на нормативна рамка за меѓуопштинската соработка за НРК	<ul style="list-style-type: none"> Потпишан и усвоен Договор за меѓуопштинска соработка; Донесена одлука за финансирање на меѓуопштинската соработка за НРК. 	<ul style="list-style-type: none"> Договор за меѓуопштинска соработка за НРК; Одлука за финансирање на меѓуопштинската соработка за НРК. 	ЕЛС Валандово и Дојран	2023	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран	Приоритет 1 Приоритет 2 ЦОР 11
2	Воспоставување и функционирање на Координативна група за меѓуопштинска соработка за НРК ²⁵	<ul style="list-style-type: none"> Донесена одлука за формирање на инклузивна Координативната група; Донесен Деловник за работа и програма на Координативната група за меѓуопштинска соработка за НРК; Континуирано функционирање на Координативната група. 	<ul style="list-style-type: none"> Одлука за формирање на Координативната група; Деловник и Програма за работа на Координативната група. Квартални состаноци и состаноци по потреба на Координативната група. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК и субјектите на локално ниво	2023	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран	Приоритет 1 Приоритет 2 ЦОР 11
3	Едукација на координативната	<ul style="list-style-type: none"> Спроведена обука за заштита и спасување; 	<ul style="list-style-type: none"> 10 учесници/чки на предвидените 	ЕЛС Валандово и Дојран во	2023, 2026	●	Буџет на ЕЛС Валандово и	Приоритет 1 Приоритет 2

²⁴ Во оваа колона се реферира на соодветните приоритети од Рамката за намалување на ризици од катастрофи од Сендаи 2015 – 2020 (РНРК) и цели за одржлив развој (ЦОР) од Агендата за одржлив развој 2030.

²⁵ Во понатамошниот текст: Координативната група.

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	група и претставниците на вклучените субјекти за меѓуопштинска соработка за НРК	<ul style="list-style-type: none"> Спроведена обука за управување со кризи; Спроведена обука за современиот пристап за намалување на ризици од катастрофи; Онлајн обука за управување со кризи на веб платформата за учење https://opstinski.mk 	обуки.	соработка со ПО ДЗС, РЦУК			Дојран	ЦОР 11
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.2: Интегрирана мулти-хазард, мулти-ризик и мулти-секторска процена и планска документација за подрачјето на општините Валандово и Дојран								
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛ УЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР
4	Редовно ажурирање на процени за загрозеност од ризици и опасности	<ul style="list-style-type: none"> Идентификувани се ризиците и опасностите на подрачјето на двете општини на инклузивен и партиципативен начин; Редовно е ажурирана Процената на загрозеност на општините Валандово и Дојран од природни опасности и други несреќи; Редовно е ажурирана Процената на загрозеност на подрачјето на општините Валандово и Дојран. 	<ul style="list-style-type: none"> Четири координативни состаноци со субјектите на локално ниво; Тековно ажурирање на процените во согласност со нормативната рамка. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, ДЗС, РЦУК, ЦУК, како и вклученост на локалните субјекти	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на ЦУК, буџет на ДЗС	Приоритет 1 Приоритет 2 ЦОР 11 ЦОР 13
5	Подготовка и донесување на планска документација во сегментот на НРК	<ul style="list-style-type: none"> Подготвена и донесена е планската документација во сегментот на НРК на инклузивен и партиципативен начин; Ажуриран се плановите 	<ul style="list-style-type: none"> Координативни состаноци со субјектите на локално ниво; Тековно донесување и/или 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, ДЗС, РЦУК, ЦУК, МЖСПП, МЗШВ, МЗ, ЦЈЗ,	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на ЦУК, буџет на ДЗС, буџет на	Приоритет 1 Приоритет 2 ЦОР 11 ЦОР 13

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

		<p>за заштита и спасување на општините Валандово и Дојран од природни непогоди и други несреќи;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Донесен и ажуриран се оперативните планови за заштита и одбрана од поплави; • Донесени се плановите за заштита од пожари на подрачјето на двете општини; • Донесени се оперативните планови за заштита од природни непогоди во зимски услови; • Донесен е годишната Програма за активности во областа на противпожарната заштита; • Ажуриран е оперативниот план за справување со појавата на заразната болест КОВИД-19 кај луѓето; • Донесени се програмите за спроведување на општи мерки на заштита на населението од заразни болести на подрачјето на двете општини; • По потреба донесени се други оперативни планови и програми од областа. 	ажурирање на планската документација.	ТППЕ, др. субјекти.			МЖСПП, донатори	
6	Изработка и	<ul style="list-style-type: none"> • Изработени, 	<ul style="list-style-type: none"> • Четири мапи на 	ЕЛС Валандово и	2023-2024		Буџет на ЕЛС	Приоритет 1

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	публикување на мапи на опасности и ризици за подрачјето на двете општини	публикувани и јавно достапни се мапи на опасности и ризици за подрачјето на двете општини на општинските веб страници valandovo.gov.mk и dojran.gov.mk , социјални медиуми, како и на други интерактивни платформи	опасности и четири мапи на ризици за подрачјето на двете општини.	Дојран во соработка со ПО ДЗС, ДЗС, РЦУК, ЦУК, приватен сектор, др. субјекти.			Валандово и Дојран, буџет на ДЗС и ЦУК, донатори	ЦОР 11
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1.3: Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи во стратешкото и развојното планирање на локално и меѓуопштинско ниво								
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛУЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР
7	Вклучување на намалувањето на ризици од катастрофи на локално и меѓуопштинско ниво	<ul style="list-style-type: none"> Реализирана обука на општинските администрации и Координативната група за вклучување на НРК во стратешките и развојните програми, планови и клучни сектори на локално и меѓуопштинско ниво; Идентификувани се клучните стратешки програмски и развојни документи за вклучување на НРК на локално и меѓуопштинско ниво; Донесени се клучните стратешки и развојни програмски и плански документи од клучните сектори. 	<ul style="list-style-type: none"> Четири обуки за вклучување на НРК на локално и меѓуопштинско ниво. 10 стручни лица се обучени. Три стратешки и развојни програмски и плански документи од три клучни сектори. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, ДЗС, РЦУК, ЦУК, МЖСПП, МЗШВ, МТВ, донатори, приватен сектор, др. субјекти.	2024 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 1 Приоритет 2 ЦОР 11 ЦОР 13
8	НРК се вградени во Стратегија за	<ul style="list-style-type: none"> На инклузивен и партиципативен начин 	<ul style="list-style-type: none"> Една обука за туристичките 	ЕЛС Дојран во соработка со ЕЛС	2025	●	Буџет на ЕЛС Дојран,	Приоритет 1 Приоритет 2

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	туристички развој на Дојран	подготвена и донесена е стратегија за туристички развој на Дојран која во себе го вклучува и намалувањето на ризици од катастрофи	работници/чки. • 4 стручни лица се обучени. • Стратегија за туристички развој на Дојран.	Валандово, ПО ДЗС, ДЗС, РЦУК, ЦУК, министерства, академија, донатори, приватен сектор, др. субјекти.			донатори	ЦОР 11 ЦОР 13
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2: ИНВЕСТИЦИИ ВО ПРЕВЕНЦИЈАТА И УБЛАЖУВАЊЕТО НА ПОСТОЈНИТЕ И НОВИТЕ РИЗИЦИ								
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.1: Реализација на структурни и не-структурни мерки и работи за превенција на постоечките и ублажување на идните ризици²⁶								
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛУЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР
9	Реализација на структурни мерки за заштита од пожари на отворено, шумски пожари и пожари на објекти	<ul style="list-style-type: none"> Изградени се просеки за заштита од ширењето на шумските пожари; Изградени се зафати на водотеците во шумските предели и обезбедена е вода за гасење; Изградена е или реновирана е хидрантска мрежа за гасење на пожари на приоритетни општински објекти; Рехабилитација и изградба на водоводна мрежа²⁷ со цел за воспоставување на хидрантска мрежа за гасење на критичните места во Валандово. 	<ul style="list-style-type: none"> Пресеки со должина во км на пет критични локации. Број на зафати со волумен на обезбедена вода за гасење на шумски пожари. Должина во м на реабилитирана и изградена водоводна мрежа и хидрантска мрежа. Број на хидранти/приклучоци. Број на објекти со хидрантска 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ШС Саланџак, ЈП, ПО ДЗС, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, др. субјекти на локално ниво	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на НШ ШС Саланџак, буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори, субјекти на локално ниво	Приоритет 3 ЦОР 9 ЦОР 11 ЦОР 13 ЦОР 15

²⁶ Мерки за заштита и спасување од пожари, поплави, неексплодирани убојни и експлозивни средства.

²⁷ Со цел за обезбедување на притисок во водоводната мрежа од над 2 бари.

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

			мрежа.					
10	Реализирање на структурни мерки за заштита од поплави	<ul style="list-style-type: none"> Проширени и уредени се речните корита и бреговите редовно се чистат на критичните места; Изградени се заштитни насипи на критичните точки; Поројните водотеци и канали на критичните места се исчистени и уредени; Исчистени и уредени се каналите за наводнување на критичните места. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на критични места. Должина во м на исчистени, уредени речни корита и брегови, поројни водотеци и канали и канали за наводнување. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, Водостопанство Јужен Вардар, ПО ДЗС, РЦУК, МЗШВ, МЖСПП, приватен сектор, др. локални субјекти, донатори	2023 – 2027 континуирано	● ● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, буџет на ЈП Водостопанство, донатори	Приоритет 3 ЦОР 9 ЦОР 11
11	Инсталација и одржување на инфраструктура за брзо напуштање на јавните објекти	<ul style="list-style-type: none"> Панична инсталација и инфраструктура за брзо напуштање на јавните објекти е инсталирана и редовно одржувана во сите објекти во општинска сопственост на подрачјето на општините Валандово и Дојран, како и во туристичките објекти на подрачјето на Дојран. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на објекти и локации. Број на туристички објекти и локации. Тип и вид на панична инсталација и инфраструктура. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ОО ЦК Валандово, др. субјекти, донатори	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, донатори	Приоритет 3 ЦОР 4 ЦОР 11
12	Реализација не-структурни мерки за заштита од пожари на отворено, шумски пожари и пожари на објекти	<ul style="list-style-type: none"> Поставени се информативни табли за забрана на палење на стрништа се поставени на жешките точки; Поставени се информативни табли за опасност од шумски пожари/забрана за 	<ul style="list-style-type: none"> 20 информативни табли за забрана на палење стрништа на жешките точки. 30 информативни табли за опасност 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ШС Саланџак, ЈП, ПО ДЗС, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, др. субјекти на локално ниво	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на НШ ШС Саланџак, буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори, субјекти на локално ниво	Приоритет 3 ЦОР 11 ЦОР 13 ЦОР 15

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

		<p>палење на оган на жешките точки;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Редовно се отстранува тревата и вегетацијата покрај локалните сообраќајници; • Изработени се потребните проекти за противпожарна заштита, рехабилитација и изградба на водоводната и хидрантска мрежа. 	<p>од шумски пожари/забрана за палење на оган на жешките точки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Исчистена површина во м2. • 3 изработени проекти. 					
13	Реализација на не-структурни мерки за заштита од поплави	<ul style="list-style-type: none"> • Изработена е проектна документација за уредување/проширување на речните корита и поројните водотеци и канали, како и каналите за наводнување според приоритетна програма; • Проектната документација е изработена во согласност со пристапот на Решенија засновани врз природата. 	<ul style="list-style-type: none"> • 6 проектни документи во согласност со пристапот на Решенија засновани врз природата. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП Водостопанство, МЗШВ, МЖСПП, ЈП, ПО ДЗС, ДЗС, РЦУК, ЦУК, приватен сектор,	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, буџет на ЈП Водостопанство, донатори	Приоритет 3 ЦОР 11 ЦОР 13
14	Редовна проценка на степенот на заштита од пожари на домаќинствата на лицата од ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> • Извршена е проценка на степенот на заштита од пожари на лица од ранливите категории на граѓани. • Вградени се противпожарни дојавувачи и апарати. 	<ul style="list-style-type: none"> • 30 домаќинства на лица од ранливите категории на граѓани. • 100 лица. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, ПО ДЗС	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 3 ЦОР 11
15	Редовна проценка на степенот на	<ul style="list-style-type: none"> • Извршена е проценка на степенот на заштита од 	<ul style="list-style-type: none"> • Вкупен број на туристички 	ЕЛС Валандово и Дојран во	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и	Приоритет 3

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	заштита од пожари на туристичките објекти	пожари на туристичките објекти. • Извршена е проценка на степенот на заштита од пожари на приватните објекти за сместување.	објекти. • Вкупен број на приватни објекти за сместување.	соработка со ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, ПО ДЗС			Дојран, донатори	ЦОР 11
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2.2: Градење на култура на отпорност на граѓаните на Валандово и Дојран								
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛ УЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР
16	Навремено информирање и активно вклучување на граѓаните, вклучувајќи ги и ранливите категории на граѓани во локалните меѓуопштинските политики и активности за намалување на ризикот катастрофи	<ul style="list-style-type: none"> • Изработена е дигитална мапа на ранливите категории на граѓани на подрачјето на двете општини. • Вклучени се претставници на ранливите категории на граѓани во подготовката на процените и планските документи. • Спроведени се активности за јакнење на свеста и знаењето за НРК на ранливите категории граѓани. • Развиени се алатки за јакнење на свеста и знаењето на туристите кои престојуваат во Дојран 	<ul style="list-style-type: none"> • Една дигитална мапа на ранливите категории на граѓани на подрачјето на двете општини. • Редовни состаноци. • Четири настани за јакнење на свеста и знаењето за НРК со учество на мин. 40 граѓани од ранливите категории. • Организирани активности за дисеминација на информациите на туристите. • Број на опфатени туристи. • Вид на алатки. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ДЗС, ЦУК, ЈП, општински установи, МТСП, МЕ, ОО ЦК, НВО, донатори	2024 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 3 Приоритет 4 ЦОР 3 ЦОР 11 ЦОР 13
17	Континуирано информирање и едукација на	<ul style="list-style-type: none"> • Воспоставена е меѓуопштинска платформа за реализација 	<ul style="list-style-type: none"> • Меѓуопштинска платформа за НРК. • 20 учесници на 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО	2024 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран,	Приоритет 2 Приоритет 4

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	населението од Валандово и Дојран за НРК	<p>на едукација на населението од двете општини.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реализирани се редовни годишни настани на 13-ти октомври на Меѓународниот ден за НРК (тематски дискусии, отворен ден на ЕЛС и ТППЕ за граѓаните и сл.). • Редовно се реализирани активности за подигање на јавната свест за НРК, вклучувајќи го и прилагодувањето на климатските промени преку интерактивни содржини на општинската веб страница, поставување на илустрирани постери, јавни предавања и ср. • Изработен е Прирачник за заштита и самозаштита на граѓаните. • Формирани се 2 тима за врсничка едукација на теми за НРК и се реализирани активности за подигнување на свеста и знаењето на младите. 	<p>отворениот ден.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 иницијативи на годишно ниво. • Еден прирачник. За заштита и самозаштита на граѓаните. • Вид и број на алатки. • 8 лица се членови на тимот за врсничка едукација. 	ДЗС, РЦУК, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, НВО, др. субјекти, ОО ЦК, донатори			донатори	ЦОР 3 ЦОР 11 ЦОР 13
18	Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на локалните	<ul style="list-style-type: none"> • Јакнење на знаењето и капацитетот за НРК на членовите на локалните совети за превенција; • Јакнење на знаењето и 	<ul style="list-style-type: none"> • 12 членови на локалните совети. • 48 граѓани-членови на советодавните 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ТППЕ Валандово и	2024 – 2027 континуирано		Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 2 Приоритет 4 ЦОР 11 ЦОР 13

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	совети за превенција и советодавните групи на граѓани во урбаните и месните заедници на подрачјето на двете општини	капацитетот за НРК на членовите на советодавните групи на граѓани во урбаните и месните заедници.	групи. • 10 урбани и месни заедници.	ДППД Дојран, МВР, донатори				
СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 3: ЗАЈАКНАТА ПОДГОТВЕНОСТ ЗА НАВРЕМЕН, ЕФИКАСЕН И ЕФЕКТИВЕН ОДГОВОР И БРЗ ОПОРАВОК ОД НЕСРЕЌИ И КАТАСТРОФИ								
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.1: Зајакнување на подготвеноста за одговор на катастрофи на локално и меѓуопштинско ниво								
#	АКТИВНОСТ	• ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛ УЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР
19	Изработка и ажурирање на планови за заштита и спасување за сите објекти под општинска надлежност	• Донесени или ажурирани Планови за заштита и спасување на општинските институции на подрачјето на двете општини.	• Број на општински институции за заштита и спасување.	ЕЛС Валандово и Дојран, ЈП, општински институции, ПО ДЗС КП	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на општински институции	Приоритет 4 ЦОР 11 ЦОР 13
20	Зајакнување на капацитетите на општинските штабови за заштита и спасување со кризи преку професионална едукација и тренинг	• Годишна обука со цел за зајакнување на знаењето и капацитетите на членовите на општинските штабови. • Воспоставување на оперативен центар на меѓуопштинско ниво и негово инфраструктурно уредување и набавка на потребна опрема.	• 16 членови на штабовите. • Реализирана редовна обука. • Воспоставен меѓуопштински оперативен центар. • Спецификација на потребни работи и опрема.	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, ТППЕ, ДППД, ЈП, др. субјекти, донатори	2024, 2027	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 1 Приоритет 3 Приоритет 4 ЦОР 11 ЦОР 13
21	Зајакнување на капацитетите и опременоста на просторните сили за заштита и	• Ажурирани се просторните сили. • Минимумот на потребната опрема и средства е набавен;	• Членовите на просторните сили за заштита и спасување располагаат со	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, ДЗС, ТППЕ Валандово и	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	спасување	<ul style="list-style-type: none"> Реализирана е професионална обука и тренинг, особено за заедничко делување на подрачјето на општините. 	потребните опрема и средства и со подобрени капацитети.	ДППД Дојран, донатори				
22	Зајакнување на капацитетите и опременоста на ТППЕ Валандово и ДППД Дојран	<ul style="list-style-type: none"> Минимум на потребната опрема и техника е набавен; Реализирана е професионална обука и тренинг на ТППЕ и ДППД особено за заедничко дејствување на подрачјето на двете општини. 	<ul style="list-style-type: none"> Членовите на ТППЕ Валандово и ДППД Дојран располагаат со потребните опрема и средства и со подобрени капацитети и знаења за заедничко делување. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, ДЗС, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, донатори	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11
23	Зајакнување на капацитетите и опременоста на субјектите на системот за заштита и спасување	<ul style="list-style-type: none"> Реализирана е обука и тренинг на субјектите на системот за заштита и спасување (ЈП, НВО) особено за заедничко дејствување на подрачјето на двете општини. Минимум на потребната опрема и техника е набавен. 	<ul style="list-style-type: none"> Членовите на субјектите за заштита и спасување располагаат со потребните опрема и средства и со подобрени капацитети. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ПО ДЗС, ДЗС, ТППЕ Валандово и Дојран, НВО донатори	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, буџет на ЈП, буџет на НВО, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11
24	Реализација на симулациски и теренски вежби со цел за тестирање на соработката, координацијата и подготвеноста за одговор на меѓуопштинско	<ul style="list-style-type: none"> Реализирани се симулациони вежби или теренски вежби според профилот на опасности. 	<ul style="list-style-type: none"> 3 вежби; 36 лица се учесници. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ПО ДЗС, РЦУК, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, ЈП, ОО ЦК, ИМП, МВР СВР, НВО, др. локални субјекти,	2024, 2025, 2026, 2027	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11 ЦОР 13

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	ниво			донатори				
25	Подобрување на комуникацијата за време на кризи и катастрофи и донесување на Меѓуопштински план за комуникација за време на кризи и катастрофи за двете општини	<ul style="list-style-type: none"> Клучните лица од ЕЛС се обучени за успешна и ефикасна комуникација во услови на катастрофа или криза. Донесен е Меѓуопштински план за комуникација за време на итни/кризни/вонредни состојби 	<ul style="list-style-type: none"> 4 лица се обучени. Донесен е меѓуопштинскиот план за комуникација. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, донатори	2023	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 1 Приоритет 2 Приоритет 4 ЦОР 11
26	Определување на патишта и локации за евакуација на граѓаните и обележување на истите	<ul style="list-style-type: none"> Определени и означени се главните патишта и локации за евакуација и собирни места во општините Валандово и Дојран 	<ul style="list-style-type: none"> Идентификуван и патишта во должина Број на локации Број на знаци 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ПО ДЗС	2023, 2024	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.2: Едукација и тренинг за заштита и самозаштита на сите граѓани								
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛ УЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР
27	Реализирање на обуки и вежби за евакуација на граѓаните во урбаните и месните заедници од двете општини	<ul style="list-style-type: none"> Реализирани се обуки и вежби за евакуација се реализирани во најизложените месни заедници. Реализирани се вежби за евакуација на станарите од најизложените високи згради во Валандово. 	<ul style="list-style-type: none"> 4 обуки проследени со вежби; 4 населени места; 80 лица. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ПО ДЗС, РЦУК, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, ЈП, ОО ЦК, ИМП, МВР СВР, НВО, др. локални субјекти, донатори	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11 ЦОР 13
28	Реализирање на редовни активности за подготвеност и одговор на	<ul style="list-style-type: none"> Реализирани се редовни активности за подготвеност и одговор во општинските установи и институции на подрачјето 	<ul style="list-style-type: none"> 10 активности. 320 учесници. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ПО ДЗС, РЦУК, ТППЕ Валандово и	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11 ЦОР 13

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

	катастрофи во општинските установи и институции на подрачјето на двете општини	на двете општини (на пр. јавни објекти, градинки, училишта и сл.) во услови на пандемија.		Дојран, ЈП, ОО ЦК, ИМП, МВР СВР, НВО, др. локални субјекти, донатори				
29	Фокусирано јакнење на знаењето и капацитетите за подготовка и одговор на ранливите категории на граѓани (жени, млади, постари лица, лица со посебни потреби и др.)	<ul style="list-style-type: none"> Спроведена е фокусирана едукација за подготвеност и одговор на катастрофи и кризи на ранливите категории на граѓани според нивните потреби и способности. 	<ul style="list-style-type: none"> 18 населени места; 100 лица се учесници 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ТПPE Валандово и ДППД Дојран, ОО ЦК, НВО, донатори	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 3 ЦОР 11 ЦОР 13
30	Реализирање на здравствена едукација со посебен осврт на ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> Реализирана здравствена едукација со посебен осврт на пандемијата и епидемиите и со вклученост на ранливите категории на граѓани 	<ul style="list-style-type: none"> 4 настани. 80 учесници. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ПО ДЗС, ЦЗ Струмица, ОО ЦК, донатори	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 3 ЦОР 11 ЦОР 13
31	Фокусирано јакнење на знаењето и капацитетите за подготовка и одговор на туристичките работници и туристите	<ul style="list-style-type: none"> Спроведена е фокусирана едукација за подготвеност и одговор на катастрофи и кризи на ранливите категории на граѓани според нивните потреби и способности. 	<ul style="list-style-type: none"> 60 лица се учесници 	ЕЛС Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ТПPE Валандово и ДППД Дојран, ОО ЦК, НВО, донатори	2024 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 3 ЦОР 11 ЦОР 13
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.3: Навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи								

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛ УЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР
32	Реализација на навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи на подрачјето на двете општини	<ul style="list-style-type: none"> Реализиран е навремен, ефикасен и ефективен одговор на катастрофи на подрачјето на двете општини преку примена на соодветните постапки и мерки²⁸. Одговорот е поддржан од меѓуопштинскиот оперативен центар. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на настани Ангажирани ресурси 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ПО ДЗС, РЦУК, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, ЈП, ОО ЦК, ИМП, МВР СВР, НВО, др. локални субјекти, донатори	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11
33	Редовно информирање на населението и туристите	<ul style="list-style-type: none"> Редовно информирање преку подготвени соопштенија и информации прилагодени за сите категории на граѓани, на локалните медиуми, социјалните мрежи и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на настани Опфатено население (м/ж) Опфатени туристи (м/ж, држави на потекло) 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ЈП, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, ОО ЦК, др. субјекти	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран	Приоритет 4 ЦОР 11
34	Згрижување и обезбедување на итните и неопходните потреби на погоденото население, вклучувајќи ги и ранливите категории на граѓани	<ul style="list-style-type: none"> Погоденото население е згрижено и обезбедени се итните потреби, вклучувајќи ги и итните потреби на лицата со попреченост. Згрижување на туристите и посетителите. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на настани Опфатено население (м/ж) Опфатени туристи (м/ж, држави на потекло) 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ЈП, ТППЕ Валандово и ДППД Дојран, ОО ЦК, др. субјекти	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран	Приоритет 4 ЦОР 11
СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3.4: Осигурување на брз и отпорен опоравок на општините Валандово и Дојран и нивните граѓани								
#	АКТИВНОСТ	ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИНДИКАТОР(И)	НОСИТЕЛ(И)/ВКЛ УЧЕНИ СТРАНИ	ВРЕМЕНСКА РАМКА	ИЗНОС МКД	ИЗВОР НА ФИНАНСИРАЊЕ	РНРКС/ЦОР

²⁸ <https://www.dzs.gov.mk/direkcija/2>

Меѓуопштински стратешки план за намалување на ризици од катастрофи на општините Валандово и Дојран 2023 - 2027

35	Проценка и обезбедување на потребите на населението после катастрофа со осврт на потребите на ранливите групи на население (жени, млади, стари, лица со посебни потреби и др.)	<ul style="list-style-type: none"> Реализирана е брза процена на потребите на сите категории на граѓани од погоденото население. Обезбедени се итните потреби, вклучувајќи ги и потребите на лицата со попреченост. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на населени места; Вид на потреби; Опфатено население (м/ж). 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ЈП, ОО ЦК, др. локални субјекти, донатори	2022 – 2026 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11
36	Воспоставување на база на податоци на општините Валандово и Дојран за штети и загуби	<ul style="list-style-type: none"> База на податоци за штети, загуби и потреби на погоденото население е воспоставена во дигитална форма. Редовно се проценуваат штети и загуби. 	<ul style="list-style-type: none"> Вид база на податоци. Опфатено население (м/ж). 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ЈП, ОО ЦК, др. локални субјекти, донатори	2023 – 2027 континуирано	●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11
37	Реализирање на мерки за ревитализација после настанати катастрофални настани на локално и меѓуопштинско ниво	<ul style="list-style-type: none"> Ревитализацијата после шумски пожари, пожари на отворено и на објекти, поплави и други опасности. 	<ul style="list-style-type: none"> Број на настани; Број на планови за ревитализација; Број на мерки за ревитализација; Опфатено население (м/ж). 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ПО ДЗС, РЦУК, ШС Саланџак, ЦЈЗ, сопственици на земјиште/објекти, приватен сектор, др. субјекти	2023 – 2027 континуирано	● ●	Буџет на ЕЛС Валандово и Дојран, буџет на РСМ, донатори	Приоритет 4 ЦОР 11
38	Отпорна рехабилитација на објекти погодени од катастрофален настан според начелото Изгради повторно подобро	<ul style="list-style-type: none"> До 2027 година 2 објекти во сопственост на ЕЛС се рехабилитирани или реконструирани. 	<ul style="list-style-type: none"> Два објекти на подрачјето на двете општини по приоритет. 	ЕЛС Валандово и Дојран во соработка со ЈП, ДЗС, ЦУК, Влада на РСМ, надлежни министерства, донатори	2024, 2026	● ●	Буџет на Валандово и Дојран, Буџет на РСМ, донатори	Приоритет 4 ЦОР 9 ЦОР 11

9. РЕАЛИЗИРАЊЕ, СЛЕДЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕАЛИЗАЦИЈАТА НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН

Меѓуопштинскиот стратешки план ќе биде реализиран од општинските администрации на двете општини во координација со градоначалниците и советите, како и во соработка со останатите субјекти на локално и национално ниво. Со цел за поддршка на меѓуопштинската соработка во овој домен и реализацијата на планот ќе се формира Меѓуопштинска координативна група составена од двајца координатори од двете општини и од претставници на клучните сектори во администрацијата и ќе ги имаат следниве обврски:

- Практично имплементирање на активностите од акцискиот план преку координација на реализацијата на планските активности;
- Следење и известување за реализацијата на планот, како на ниво на посебни мерки и целини, така и на ниво на целиот план;
- Иницирање постапка за ажурирање на планот;
- Подготовка на квартални и годишни извештаи за реализацијата на планот до советите на општините, градоначалниците, донаторите и партнерските организации;
- Ќе врши и други работи определени од страна на градоначалникот и советот на општината кои се потребни за реализација на планот.

За успешна, навремена и ефикасна реализација на стратешкиот план потребно е да се обезбедат неопходните човечки и финансиски ресурси

➤ **Финансиски ресурси** – Во согласност со акцискиот план, општините е неопходно навремено да ги планираат финансиските средства кои се предвидени за реализација на мерките и активностите првенствено преку сопствените буџети и преку изнаоѓање на средства од други извори на пр. државен буџет, национални и регионални програми, мултилатерални и билатерални донатори, европски и др. фондови.

➤ **Човечки ресурси** – Реализацијата на стратешкиот план ќе се спроведе со учество на постојниот персонал на општинските администрации, особено на лицата задолжени за намалувањето на ризици од катастрофи, вклучувајќи и заштита и спасување и управување со кризи. Сепак, во планот се предвидени и мерки и активности за градење на капацитетите на општинските администрации во наредниот период, паралелно со имплементацијата на истите, како во поглед на тематската област, така и во поглед на стекнување на знаења и вештини од раководење со проекти, пристап до фондови и сл.

Со цел да се следат постигнувањата на планот, просечно достапните вредности од 2022 год. ќе се користат како основни индикатори. Ажурирањето на вредностите може да се изврши за време на среднорочната ревизија на планот пред истекот на втората година од неговото донесување. Следењето на планот се однесува на систематско собирање и обработка на податоци што можат да бидат корисни за подобрување на процесот на донесување на одлуки, информирање на засегнатите страни и осигурување на нивниот придонес, како и идентификување на напредокот на остварувањето на мерките и активностите, идентификување на застои и донесување на стратегии за надминување на истите, како и соодветно ажурирање на акциската рамка на планот. Се планира да има две евалуации - среднорочна евалуација по истекот на втората година од донесувањето на планот и крајна евалуација по во последните три месеци од истекот на последната година од донесувањето на планот. Евалуациите се препорачува да ја изврши субјект за надворешна проценка.

БИБЛИОГРАФИЈА

- Државен завод за статистика на РСМ. Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Северна Македонија, 2021 - прв сет на податоци“ (2021)
- ЕФДРР. Патоказ 2021 – 2030 за градење на отпорен кон катастрофи регион на Европа и Централна Азија до 2030 год.
- Југоисточен плански регион. Програмата за развој на источен плански регион 2021 – 2026 год
Општина Валандово. Процена на загрозеност на општина Валандово од природни непогоди и други несреќи од 2010 година.
- Општина Дојран. Процена на загрозеност на општина Дојран од природни непогоди и други несреќи од 2010 година.
- Општина Валандово. План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи од 2010 година.
- Општина Дојран. План за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи од 2010 година.
- Општина Валандово. Акционен план за одржлив енергетски развој и климатски промени (SECAP) - Општина Валандово за период 2020 – 2030. Септември 2019.
- УН. Цели на одржлив развој 2015 – 2030.
- УНДРР. Рамката за намалување на ризици од катастрофи од Сендаи 2015 – 2030.

Закони и други акти:

- Закон за заштита на населението од заразни болести (Редакциски пречистен текст, 2018)
- Закон за заштита и спасување (36/04)
- Закон за заштита и спасување - Редакциски пречистен текст (Службен весник на РМ. 2017)
- Закон за здравствена заштита – Редакциски пречистен текст (Службен весник на РМ. 37/16)
- Закон за здравствено осигурување – Редакциски пречистен текст (142/16)
- Законот за меѓуопштинска соработка (Службен весник на РМ 79/09)
- Закон за пожарникарството - Пречистен текст (168/17)
- Закон за управување со кризи (Сл. Весник на РМ 29/05 со измените и дополнувањата - 41/14 и 104/15)
- Уредба за знаците за предупредување, модалитетот и постапките за предупредување и дејствијата на населението (217/18)
- Уредба за методологијата за изработка на процената на загрозеноста на безбедноста на Република Македонија од сите ризици и опасности, нејзината содржина и структура, начинот на чување и ажурирање, како и определувањето на субјектите во системот за управување со кризи на кои им се доставува целосна или извод од процената (Сл. Весник на РМ 13/11)
- Уредба за утврдување на оперативните постапки за меѓусебна комуникација, координација, соработка и постапување на субјектите во системот за управување со кризи (Сл. Весник на РСМ, број 27/18).
- Уредбата за видот на податоците и информациите за начинот и постапката на нивно доставување до Центарот за управување со кризи односно РЦУК (Сл. весник на РМ бр. 9/07)
- Устав на Република Северна Македонија. 2018.